

“Αναδρομή στα έργα, αναδρομή στη φύση μας”

Τι έχει να μας πεί ένας καλλιτέχνης; Πόσα να μπορεί να δηλώσει με λόγια ή λέξεις; Καμιά φορά τίποτε παραπάνω από όσα ψιθυρίζει ή φωνάζει από μόνο του το έργο του. Ταπεινή στάση ζωής και σε καμιά περίπτωση μεγαλοϊδεαστική υπεροψία χαρακτηρίζει τον Βασίλη Σταύρου, ο οποίος με γαλήνιο τόνο στη φωνή του δηλώνει απερίφραστα ότι δεν έχει να πεί κάτι παραπάνω από όσα ήδη εκφράζει η δημιουργία του από μόνη της. Για του λόγου το αληθές, δεν είναι απαραίτητη πάντα μία επι πλέον συνέντευξη με τον δημιουργό. Οι απαντήσεις για το έργο του, δίδονται μέσα από το ίδιο το έργο. Ας αφήσουμε με ηρεμία το θεατή να επεξεργαστεί εικόνες της συλλογικής μνήμης. Πράγματι ο επισκέπτης που θα περικυκλωθεί από τους πίνακές του, δεν θα βρεθεί ανάμεσα σε δυσάρεστες εκπλήξεις, μη μπορώντας να αντιληφθεί τι βλέπει. Εδώ δεν χωράνε αμήχανες ερωτήσεις του τύπου «Τι θέλει να πεί ο ποιητής» ή «...μήπως δεν καταλαβαίνω τίποτε από τέχνη».

Οι βιωματικές εικόνες του Σταύρου, δεν αντιπροσωπεύουν μόνο τον ίδιο, αλλά είναι κεκτημένο όλων μας. Αποτελούν οικεία περιοχή για τους περισσότερους ανθρώπους. Ακόμη και αυτοί που έχουν καιρό, να τις δούν, σίγουρα θα ανασύρουν από τη μνήμη τους βιώματα που τους τις θυμίζουν. Χρώμα, θέμα, περιεχόμενο και τεχνικά μέσα στην υπηρεσία του καλλιτέχνη. Στα χέρια του Βασίλη Σταύρου η γλώσσα ταυτίζεται με τον δημιουργό και αντιστρόφως. Μία σημαντική γνωριμία με τη στοχαστική εικαστική δημιουργία του μπορεί να έχει ο επισκέπτης στην αναδρομική έκθεση που πραγματοποιήθηκε στη Ζωσιμαία Ακαδημία.

Η «Αναδρομή» 1968-2009 χαρακτηρίζεται ως τέτοια διότι καλύπτει αντιπροσωπευτικά έργα τεσσάρων δεκαετιών. Μέσα όμως από τα έργα ο χαρακτηρισμός «αναδρομή» λαμβάνει και μια ακόμη διάσταση καθόλου ευκαταφρόνητη. Πρόκειται για αναδρομή στον άνθρωπο, στη φύση και στη ζωή του ανθρώπου ως γέννημα της φύσης.

Όπως τόνισε χαρακτηριστικά ο Θάνος Χρήστου, (καθηγητής ιστορίας της τέχνης) στην εναρκτήρια ομιλία της έκθεσης, η δημιουργία του Σταύρου ξεχωρίζει για τρεις ιδιαίτερους παράγοντες που δρουν καταλυτικά στο έργο του. Ο συνδυασμός της κατοχής των τεχνικών μέσων στην υπηρεσία του περιεχομένου, με τη φύση και τον άνθρωπο ως πρωταγωνιστές, καθώς και την εναλλαγή των στυλιστικών ενδιαφερόντων, συνεργούν για τα τελικά αποτελέσματα.

Πράγματι η τεχνική στα χέρια του καλλιτέχνη είναι το μέσο που συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάδειξη του περιεχομένου των έργων και σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Η βαθιά γνώση της ύλης και των υλικών είναι το όχημα που τον ταξιδεύει στους πειραματισμούς και τις προσωπικές αναζητήσεις. Άριστος γνώστης του σχεδίου, γονιμοποίησε στο έπακρο τα διδάγματά του στην Ανωτ. Σχολή Καλών Τεχνών, με ιδιαίτερη έμφαση και αγάπη προς το εικαστικό πεδίο της χαρακτικής. Παράλληλα, μολύβι, κάρβουνο, ακριλικό, λάδι, καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος της δημιουργίας του. Τα χρόνια που ακολούθησαν την αποφοίτησή του από τη Σχολή, αξιοποίησε και πειραματίστηκε πάνω σε πλήθος διαφορετικών τεχνικών της χαρακτικής, η οποία παρά την «λάντζα» που έχει, όπως χαρακτηριστικά λένε οι χαράκτες, είναι ένα εικαστικό πεδίο ανοιχτό στην πολυμορφία και τη διαφορετικότητα. Είναι ίσως πολύ δημοκρατικότερη σε σχέση με τη ζωγραφική και τη γλυπτική.

Το πλεονέκτημα αυτό ο Σταύρου το καλλιέργησε στο έπακρον. Αποτέλεσμα ήταν πως το πείραμα δεν παρέμεινε μια απλή δοκιμή, αλλά μετατράπηκε σε ολοκληρωμένο σύνολο με παλμό και αυθυπαρξία. Εξακολουθεί να μην εφησυχάζει ακόμα και σήμερα. Άλλωστε από τα ίδια τα έργα μπορεί να αντιληφθεί ο επισκέπτης πως ο Σταύρου είναι ένα ανήσυχο πνεύμα. Ο συνδυασμός των σύγχρονων τεχνικών μεθόδων με θέματα που προέρχονται από τη φύση είναι το πάντρεμα δύο αντιθέσεων, αλλά σημασία έχει πως παράγει μια άκρως ενδιαφέρουσα συνομιλία. «Βίωμα-σκέψη-τεχνική» όπως σημειώνεται και στον κατάλογο, αποτελούν τους συνδυαστικούς κρίκους των έργων.

Γεννημένος στην Άρτα, ο Βασίλης Σταύρου μεγάλωσε μέσα στη φύση, ζεί κι αναπνέει καθημερινά με αυτή. Το φυσικό τοπίο και ο άνθρωπος, γέννημα της φύσης και αυτός, πρωταγωνιστούν. Εκεί έγκειται και η οικειότητα των εικόνων. Ακόμη και στους πίνακες που δεν

ζωγραφίζεται η ανθρώπινη μορφή, υπονοείται. Η καρέκλα, ο φράκτης, η σκάλα είναι κατασκευές του ανθρώπινου χεριού. Μέσα στο τοπίο εξυπηρετούν ανθρώπινες ανάγκες. Άρα υποδηλώνουν και το ίδιο το άτομο. Η αγάπη για τις εικόνες της φύσης διαπνέει όλα τα έργα. Παράλληλα η ύπαρξη του ανθρώπου μακριά από το τοπίο της πόλης παραμένει ακλόνητη, σε μια εποχή που κινδυνεύουμε να πιστέψουμε πως δεν μπορούμε να ζήσουμε μακριά από το κλεινόν άστυ. Έτσι ο Βασίλης Σταύρου μας υπενθυμίζει τις κοινωνικές διαστάσεις της αβίωτης πολλές φορές ζωής, στη σύγχρονη πόλη.

Ένα ακόμη σημείο που αξίζει να σταθεί κανείς απέναντι στις εικαστικές διατυπώσεις του, είναι οι στυλιστικές κατευθύνσεις και επιλογές του. Στη διαδρομή των έργων 1968 με 2009 γίνονται άλματα από το ρεαλισμό σε πιο αφαιρετικές γραμμές. Διακρίνονται στοιχεία από τα μεγάλα καλλιτεχνικά ευρωπαϊκά ρεύματα, τα οποία όμως ο καλλιτέχνης δεν τα μεταφέρει αμάσητα στο έργο του. Τα γνωρίζει και τα επαναπροσδιορίζει με την προσωπική του ματιά. Ερευνά τα πεδία της σύγχρονης τέχνης και πειραματίζεται. Κάνει άλματα προς τα πίσω ή πάλι προς τα εμπρός, όχι όμως με την έννοια της οπισθοδρόμησης. Ένας τέτοιος χαρακτηρισμός θα αδικούσε πολύ το έργο του. Ακόμα και όταν επιστρέφει στην ρεαλιστική απεικόνιση, γίνεται με σκοπό να διαπραγματευτεί νέα στοιχεία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο ίδιος :”Σαν το μυρμήγκι, που σαν βρεί το εμπόδιο, γυρίζει για σιγουριά και παίρνει άλλο δρόμο διορθώνοντας την πορεία του». Αυτό προκύπτει μάλιστα από το γεγονός ότι στους πίνακές του δεν δίνει μέσα από το χρώμα και τη φόρμα μια απλή περιγραφική μάλιστα από το γεγονός ότι στους πίνακές του δεν δίνει μέσα από το χρώμα και τη φόρμα μια απλή περιγραφική ζωγραφική. Οι τοπιογραφικές του αναζητήσεις υπονοούν πολύ περισσότερα από μια πιστή αναπαράσταση. Εκπέμπουν κυριολεκτικά την αγάπη του για τη φύση και τον προβληματισμό του για την επαφή του ανθρώπου με τα στοιχεία της.

Κρίνουμε σημαντικό ν`αναφέρουμε πως στον κατάλογο της έκθεσης περιέχονται γραπτώς και σκέψεις του δημιουργού. Μέσα από τις λέξεις και τις φράσεις ξετυλίγεται ο λυρικός κόσμος του δημιουργού, ο παλμός των χρωμάτων και ο βαθύς προβληματισμός για την τέχνη, που βρίσκουν έκφραση στα τοπία του και τις ανθρώπινες μορφές του. Στον εκθεσιακό χώρο της Ζωσιμαίας Ακαδημίας αντικρίζουμε τη κοπιαστική αλλά και αδιάκοπη δουλειά του Βασίλη Σταύρου. Ευτύχημα είναι όταν το έργο τέχνης βρίσκει την ολοκλήρωσή του μέσα από την έκθεση, στο βλέμμα, στις παρατηρήσεις του θεατή και την ερμηνεία του από το κοινό. Στην προκειμένη περίπτωση συμβαίνει.

2009. **Χριστίνα Βούλγαρη** Γιάννενα – Νοέμβριος